

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Solida, Verboqve Dei Et Libro Concordiae Christianæ
congrua Decisio, Qvatvor Illorvm Inter Aliqvos Theologos
Augustanæ Confessionis, Nuperrime Controversorum
Capitum Principaliorum, de verâ ...**

Johann Georg <I., Sachsen, Kurfürst>

Lipsiæ?, [ca. 1624]

Caput Quartum. De Statu Exinanitionis Christi Jesu: Quid Proprie Sit Haec
Exinanitio, Et secundum quam naturam Christus se exinaniverit?

urn:nbn:de:hbz:466:1-32961

CAPUT QUARTUM.

DE STATU EXINANITIONIS CHRISTI JESU:

QUID PROPRIE SIT HÆC EXINANITIO, ET
secundum quam naturam Christus
se exinaniverit?

I.

STATUS CONTRO-
VERSIAE DE HOC
Capite Quarto.

U M præcedens Caput tertium in vero
& genuino sensu ac intellectu exinanitionis
Christi potissimum vertatur, non par-
va quoque inter Nonnullos Theologos
orta & prolixè hætenus agitata est con-
troverfia, *An CHRISTUS IESUS se-
cundum utramque naturam, an verò tantum secundum huma-
nam se exinaniverit? Adeoque an omne illud, quod in statu Exi-
nanitionis fecit, & sustinuit, juxta utramque naturam ille fece-
rit, & perpassus fuerit? Ita quidem, ut & rectè affirmari queat; di-
vinitatem esse passam: & humanitatem cælum & terram guber-
nasse, & conservasse?*

Deinde àcerissima quoque est disceptatio, *quid sit
proprie Exinanitio? an per eam innuatur, quod CHRISTUS
JESUS secundum assumptam carnem, quoad plenarium &*

G

inces-

incessantem usum divinae majestatis, realiter, & ἐληθῶς, voluntarie tamen, & tantum usque ad statum Exaltationis se exinaniverit? vel an Exinanitio illa hoc solum intendat, Christum in statu *υανώσως* aequè, ac jam ad dexteram DEI, qua homo fuit, inhabitantem suam plenitudinem totam Deitatis plenariè ac incessanter, sed tamen occultè & latenter in regimine totius universi, usurpasse & exercuisse?

II.

DECISIO HUIUS CONTRO-
VERSIAE.

V ergo secundum Scripturæ Sacrae ductum de rebus istis loquamur & sentiamus, certum initio est, profundam CHRISTI exinanitionem, non minùs quam ipsam Incarnationem pro *ὁμολογημένως* magno mysterio habendam esse, 1 Timoth. 3. vers. 16. Unde & Beatus Apostolus doctrinam de crucifixo Domino gloriae, *sapientiam mysticam ἀποκρυμμένην*, reconditam, vocat, 1. Corinth. 2. vers. 7. quod incitamento Nobis meritò esse debet, ut magnà cum reverentia de rebus istis loquamur, nec nobis imaginemur, quasi abyssum hujus mysterii in hac vita penitus perscrutari queamus; Ex parte enim cognoscimus, ex parte prophetamus: Nunc per speculum cernimus, in enigmate, tunc autem cognoscemus, quemadmodum & cogniti sumus, 1. Corinth. 13. vers. 9. & 12.

Deinde certissimum & hoc est, quòd CHRISTUS JESUS secundum divinitatem, se nec humiliarit, nec exinaniverit: Et unanimiter hætenus contra Sacramentarios ac Calvinistas, ex Scriptura Sacra, & Orthodoxa Antiquitate doctum ac creditum est, divinam naturam nec exaltari, nec humiliari potuisse: DEUS enim totus est immutabilis; nec apud ipsum est vicissitudo, vel trans-
mutatio,

mutatio, Jacob. 1. vers. 17. *Cœli pereunt; Deus autem manet*: Et quidem ibi David addit, *Deus manet, sicuti est*, Psalm. 102. vers. 27. & 28. Quod CHRISTUS etiam respicit, inquies de se, quod sit α & ω principium & finis, qui Est, & qui erat, & qui venturus est, Apocalyps. 1. vers. 8. Cum itaque DEUS in divina sua essentia totus sit immutabilis, nec vel Excelsior, vel Inferior fieri queat: Christus autem itidem verus cum Patre & Spiritu Sancto sit DEUS: Idcirco irrefragabiliter verum manet, quod secundum divinitatem suam ille quoque mutari, adeoque non humiliari possit. Confirmatur hæc assertio Libri Concordiæ testimonio pag. 736. quod sic habet: *Quantum ad divinam in Christo naturam attinet, cum in ipso nulla sit, (uti Iacobus testatur,) transmutatio. Divina Christi natura per incarnationem, nihil, (quoad essentiam, & proprietates Ejus,) vel accessit, vel decessit, & per eam in se, vel per se, neque diminuta, neque aucta est.* Hisce verbis perspicue docetur, quod apud Christum, juxta divinitatem, nulla transmutatio, vel diminutio, adeoque nec ulla humiliatio, vel exinanitio, locum habeat.

Econtra apud omnes Evangelicos & Orthodoxos indubitatum hoc est, quemadmodum Christus secundum humanam naturam suam tantum in TEMPORIBUS exaltatus est: Ita eundem secundum hanc ipsam Humanitatem solum humiliatum esse: nec exinanivisse se, qua DEUS, sed qua HOMO: sicut & formam servi ad tempus assumpsit, non juxta divinam, sed juxta humanam naturam: quod Beatus Apostolus perspicue docet ad Philippen. cap. 2. vers. 6, 7, 8, scribens: *Cum Christus in forma Dei esset, exinanivisse ipsum se, & formam servi assumpsisse, humiliasse in seipso, & obedientem factum esse usque ad mortem, mortem autem crucis.* Et si verò Apostolus de tota Persona CHRISTI loquitur; Notandum tamen venit, eiusmodi locutiones ad primum pertinere genus communicationis idiomaticum, cujus secundum Libri Concordiæ tenorem pagin. 733. hæc est ratio, *ut unius natura proprium toti persona, que DEUS est &*

G 2

HOMO,

S. P.
Testin
nium.

HOMO, attribuat: non eâ verò intentione, quasi utriusq; naturæ simul sint, vel fiant propria. Minime gentium: Sed distinctè declarantur illæ propositiones, secundum quam naturam Personæ hoc vel illud tribuatur. Exempli gratiâ: Rectè de tota persona affirmatur, quod Christus occisus sit, & quod de humiliari: Nihil verò obstat, quò minus & hoc dicatur, occidi, & humiliari, non esse idiomata utriusque naturæ in Christo, sed tantum unius; humanæ videlicet: nihilominus tamen verum manet, totum Christum interfectum, & totum Christum humiliatum esse: licet interfectio, & humiliatio soli naturæ humanæ sint propria. In loco allegato Liber Concordiæ aliquot ἀξιομνημόνευτα. & memorabilia adducit B. Lutheri, adversus Allœosin Zvinglii, quam Diaboli vocat larvam, testimonia: quò brevitas causa, lectorem remittimus. Sufficit nunc, constanter nos credere, quòd **CHRISTUS JESUS** secundum solam naturam humanam se humiliari, & non secundum divinam, utpote quæ nec exaltari, nec humiliari: & in tempore nec Dominus, nec servus fieri potest. Sicuti anteq; solidè ex Scriptura Sacra hoc demonstratum est,

Suffragatur hic iterum Liber Christianæ Concordiæ pagin. 729. ubi hæc verba habentur:

Propter hanc hypostaticam Unionem, (quæ sine illa verâ communicatione Naturarum nec cogitari, nec subsistere potest,) non unde & sola humana natura, CIVIS PROPRIUM EST PATI ET MORI pro totius mundi peccatis est passus: sed ipse Filius DEI verè; (SECUNDUM TAMEN NATURAM HUMANAM ASSUMPTAM;) passus, & ut symbolum nostrum Apostolicum testatur, verè mortuus est: ET SI DIVINA NATURA NEQUE PATI, NEQUE MORI POTEST. Hanc rem D. Lutherus in majore suâ de Cœnâ Domini Confessione, copiosè & solidè declaravit: ubi blasphemam Zvinglij allœosin, qui docuit, unam naturam pro altera sumi & intelligi, tanquam Diaboli larvam, rejecit, & ad Inferni barathrum damnavit.

Hæc Liber Concordiæ: Ubi duo observanda sunt: Primo: Quòd expressè **PATI ET MORI SOLIUS HUMANÆ NATURÆ PROPRIUM** esse dicitur. Deinde, quòd **DIVINAM NATURAM NEQUE PATI NEQUE MORI POSSE**, docetur. Cum verò
Pati

Christi Iesu.

Pati & Mori, ad statum Humiliationis itidem referantur: idcirco palpabiliter apparet, Christum, non juxta utramque naturam, sed tantum juxta Humanam, se humiliasse. Id quod & Sanctus Prophetas David ὁφθαλμοφανέρως confirmat, cum de Homine & Filio Hominis dicit, quod PAULULUM (in statu videlicet humiliationis) a Deo derelictus sit, Psal. 8. v. 6. Et quis quæso tam excerebratus sit, ut credat & dicat, cum Christus se vermem esse, & non hominem, Ps. 22. v. 7. conqueritur, tam secundum naturam divinam, quam secundum humanam, istud affirmari?

Et ut ad classicum illud dictum B. Apostoli redeamus, nullam prorsus divinatione opus est, num B. Paulus Christo humiliationem tantum juxta humanam naturam attribuat. Verba enim per se tam clara & perspicua sunt, ut quilibet Christianus, modò mediocriter illa expendat, genuinum sensum facile ex iis assequi & haurire queat. De eo enim Christo dicit Apostolus, quod se humiliarit, qui in forma Dei fuit: jam verò non secundum divinam naturam in formam Dei Christus fuit: ita enim Scriptura de divina natura non loquitur: secundum humanam verò naturam Christus fuit in forma Dei: parriceps factus per Unionem personalem infinitæ potentæ, gloriæ & Majestatis: immò totius plenitudinis Deitatis, Coloss. 2. vers. 9. Præterea Apostolus eum se humiliasse ait, qui formam servi assumpsit, & suo tempore deposuit: Neutrum verò secundum divinam naturam Christus fecit. Ut Deus enim nunquam in forma servi fuit, neque tantæ mutationis capax est immutabilis Deitas; uti supra ex dictis Sacræ Scripturæ evictum est: Sequitur proinde, secundum solam humanitatem Christo humiliationem assignari. Id quod porro & inde perspicuum evadit, quod Apostolus ait: Illum ipsum Christum, qui se humiliavit, planè etiam se exinanivisse & evacuasse. Cujusmodi exinanitio & evacuatio juxta solam naturam humanam, & non divinam, Christo tribui potest; Si doctrinam de Christi Deitate, adversus veteres & novos Arrianos, salvam ac integram retinere & conservare velimus.

Quartò, singulari diligentia observari debet, quid propriè sit status humiliationis? & quid innuatur, cum Apostolus ait; Christum se humiliasse, & exinanivisse? Non utique hoc, quod miserum

G. 3, & ca-

De Statu Exinanitionis

54
lia & calamitosum se coram hominibus tantum simulârit; procul enim est talis deceptio à Domino, *apud quem dolus non est inventus unquam*, Esa. 53. vers. 9. Neque hoc volunt verba Apostoli, quasi Christus secundum humanam naturam deposuerit, vel abjecerit divinam illam & infinitam potentiam & virtutem, quam in personali unione accepit; Seque possessione etiam illius majestatis planè privavit.

Aliud enim subinde ostendit, cum juxta beneplacitum suum, in carne & per carnem miraculosè operaretur; suamque inhabitantem gloriam, gloriam videlicet, quasi unigeniti à Patre, manifestaret, Iohann. 2. vers. 11. Iohann. 1. vers. 14. Sed in hoc consistit Exinanitio, quòd Christus, etsi secundum carnem quoque statim inhabitantem suam plenitudinem divinitatis plenariè ac incessanter usurpare potuisset, non tamen hoc fecerit, sed quoad plenarium & incessantem usum, adeoque, quoad universale & plenarium dominium cœli & terræ, sponte & pro liberrima sua voluntate, se exinaniverit ac evacuarit, formâ servi assumptâ, quam in vitæ suæ terrenæ curriculo *ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ* retinuit, conditionemque servilem, h. e. contumelias, contemptum, & alias passiones in se suscepit; quemadmodum Esaias Propheta prolixè, & ex professo hac de re agit capite quinquagesimo tertio.

Reservavit autem sibi Christus in statu suæ humiliationis & exinanitionis, pro libitu & beneplacito suo, in humanitate, & per humanitatem, nonnunquam divina & supernaturalia opera perficere; ut manifestum inde fieret, divina idiomata, in unione personali accepta, non ipsum abjecisse, vel deposuisse, verum semper, imò in media etiam morte, retinuisse; licet non continuè & plenariè illa, sicut nunc in statu Exaltationis, usurparit. Hoc enim maximum & præcipuum discrimen est inter statum Exinanitionis & Exaltationis Christi Iesu, quòd Dominus etiam in statu Exinanitionis secundum carnem, divinam, ac infinitam potentiam, majestatem & gloriam plenariè quidem habuit; inque Ipso, juxta B. Pauli verba, *πάν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς* habitavit, Col. 2. vers. 9. Hanc ipsam verò inhabitantem potentiam divinam non semper, nec plenariè, dominio universali & absoluto cœli & terræ, secundum carnem, usurpavit; sed verè & realiter, quoad plenariam ac incessantem

cessantem usurpationem, se exinanivit, & voluntariè abstinuit. E-
 contra jam in statu Exaltationis Christus Iesus, etiam secundum hu-
 manitatem, incessanter, & sine ulla intermissione, omnibus creatu-
 ris dominatur, suaque majestate divina non amplius particulariter,
 sed universaliter utitur: quemadmodum ex Scriptura S: & Libro
 Christianæ Concordiæ, aliquoties hoc perspicuè ostendimus, &
 verba ipsa formalia Lectori supra exhibuimus. Uberioris verò con-
 firmationis ergò, utile est, diligenter ponderare ^{ἐμὲ φάσκει καὶ τὰ ἄλλα} illud
 vocabulum, quo B. Apostolus exinanitionem Christi secundum
 carnem describit: ^{ἐκένωσεν}, inquit, ^{ἐαυτὸν}. quod propriè significat, eva-
 cuavit seipsum; vel stylo Biblico, abstinuit ab usurpatione. Vocula
 enim ^{κενός} & ^{κενόω} sæpiùs reperitur de intermissione, vel exinanitio-
 ne efficacis operationis usurpata: ut potè cum B. Paulus ait: *gratiam*
Dei non fuisse inanem apud se, 1. Corinth. 15. vers. 10. ubi ^{κενόν} idem notat
 ac sine operosa actione. Simile quid occurrit eodem in capite v. 58.
 Et cum hortatur Apostolus, 2. Corinth. 6. vers. 1. ut attendamus, ne
 gratiam Dei in vacuum, (^{εἰς κενόν}) acceperimus, utique illud intendit,
 cautione opus esse, ne gratia Dei inefficax sit apud Nos, sed ut utili-
 ter ac decenter eam ad commodum nostrum adhibeamus. Plura in
 hanc sententiam, ad Scholastica pulpita propriè pertinentia, con-
 sultò prætereuntur.

Apparet autem ex jam dictis, quòd exinanire, non idem sit
 ac occultari; sed idem ac reverà & realiter ita abstinere, ut hoc, vel
 illud non faciamus, & non facere velimus, sive occultè, sive apertè,
 ut ut facere illud optimo jure potuerimus. Et hac ratione Chri-
 stus quoque evacuasse dicitur se, quoad plenarium dominium,
 vel plenariam usurpationem divinæ suæ, quam habebat, gloriæ,
 utur (nisi propter præfixum scopum redemptionis generis hu-
 mani, liberrima voluntate ad tempus abstinere placuisset,) à pri-
 mo conceptionis momento, etiam secundum assumptam san-
 ctam humanitatem, cælum & terram plenariè & incessanter gu-
 bernare potuisset. Majoris ^{σαφηνείας} & perspicuitatis ergò, notetur,
 sequentem ^{κατὰ θεῶν} in seculum seculi invictam & irrefutabilem
 fore.

Aut Christus in statu Humiliationis sic, quoad formam di-
 vinam, se exinanivit, ut infirmam illam potentiam, gloriam &
 majestatem

Emp
 verb
 κενών
 evaci

Colle

niā
 n n
 rum

in
 jen
 elc

de

fre
 Rir
 e

ther

A

S

rn

da

is

3 su

Be vern
 Letter

majestatem ipsam, quam per unionem personalem, etiam juxta carnem, accepit, planè deposuerit; aut omni ac universo, adeoque & particulari usu; aut tantum plenario & incessante usu Majestatis illius se abdicarit.

Iam verò inhabitante illa plenitudine Deitatis nunquam se exiit; immò sine dissolutione unionis illius arctissimæ, ne facere quidem hoc potuit: sed prædictam plenitudinem Deitatis à primo conceptionis momento usque huc retinuit, eamque in omnem æternitatem retinebit: quod apud omnes Evangelicos est extra omnem controversiam.

Usus omnimodum & particularem quod attinet, non eo quoque se Christus Iesus secundum carnem abdicavit. Plena enim sunt quatuor Evangelistarum volumina testimoniis quamplurimis, quomodo Christus nonnunquam pro lubito suo, h. e. particulariter, inhabitantem suam plenitudinem Deitatis, etiam juxta humanam naturam, usurparit, & ad singularium miraculorum operationem, beneficiorumque collationem, illam adhibuerit: ut potè cum manu sua leprosum tetigit, & potentissimum verbum dixit: *VOLO, MUNDUS ESTO*, Matth. 8. vers. 3. quando manibus loculum adolescentis Nainitici tetigit, & exclamavit: *adulescens, Dico Tibi, surge*, Luc. 7. vers. 14. quando Architynagogi Capernatici filiam manu apprehendit & vivificavit, Matth. 9. vers. 25. Quando hydropticum tangens curavit, Luc. 14. vers. 4. Quando Lazarum defunctum, qui per quatrimum jam in sepulcro jacuerat, & foetere inceperat, clara voce sic alloquitur: *Lazare, veni foras*, Iohann. 11. vers. 43. Ubi Christum ipsummet dixisse legimus, quòd ex hoc opere gloria Dei manifesta sit futura, Iohann. 11. vers. 40. Et talia particularia miracula magno numero recensentur, à Iesu Christo, secundum utramque naturam, in statu exinanitionis, pro liberrimo arbitrio ejus, facta.

Quod si igitur non sic se exinanivit Christus, ut juxta carnem se communicata majestate & potentia divina exuerit, vel eatenus evacuarit: quòd si etiam ab omnimoda usurpatione non totaliter Christus abstinuit; utique irrefragabiliter sequitur, Exinanitionem Christi id innuere & intendere, quòd Christus Iesus universali, plenaria & incessante usurpatione sua majestatis ac potentia

tia

tiae divinae se evacuatit adeoque, propter spontaneam *ἐκένωσιν*, nec
carni suae assumpsit omnia ac singula cum *Ἀβύσσῳ*, cui unita fuit, opera-
ri & perficere, permisit.

Quod ipsum quoque non tantum Liber Concordiae Chri-
stianae aliquoties, uti verba formalia jam supra audivimus, sed & n
Scriptura Sacra ad oculos nobis proponit. Cum enim Spiritus u
Sanctus dicit, quod Christus demum in sua *ὑπερβύσσῳ* ad dexte-
ram Dei Dominus sit factus, Actor. 2. vers. 39. Ita nimirum, ut non
ius tantum *dominij* super creaturas; (talis enim Dominus in Nativi-
tate etiam fuit, teste Angelo, Luc. 2. vers. 11. *Natus est VOBIS ho-
diè Salvator mundi, qui est Christus Dominus in civitate David;*) Sed &
realem dominatum, qui tunc demum Domino tribuebatur, cum
ad dexteram Dei in caelis caput super omnia constitueretur, Ephes.
1. vers. 21 & 22. acceperit: Cum, uti dictum, Scriptura docet, quod
Dominus Iesus Christus demum per exaltationem ad plenarium
dominium & usum infinitae majestatis suae pervenerit, sanè satis
manifestè indicat, quod plenaria hac usurpatione in statu Exinaniti-
onis caruerit. Sicuti veteres & Neoterici Scriptores Ecclesia-
stici haec unanimes consensu hoc crediderunt. Cumque Liber
Christianae Concordiae perspicuis verbis toties hoc inculcet,
utique alienam sententiam meritò procul abesse deceret ab illis,
qui nomina sua libro huic Symbolico ore, manu & corde haec-
tenus dederunt. Praesertim cum *ἀδυναλον* sit, si docetur, Christum in
caelo & terrâ, etiam in statu Exinanitionis, plenariè ac incessanter
caelum & terram, secundum carnem, rexisse, quin totus Exinaniti-
onis status in solidum negetur, aut ad minimum proprius ac genuinus
ejusdem sensus & intellectus eliminetur.

Obtenditur quidem, salvam nihilominus persistere posse ex-
inanitionem Christi, licet dicatur, Christum *κατὰ σάρκα* in ipso sta-
tu exinanitionis, immò in media morte, omnipraesenter creaturas
gubernasse. Ubi pro obtinenda hac exceptione, 1. *παρένωσις*, vel
κένωσις describitur, quod sit 1. evacuatio reflexiva usus illius interni
divinae majestatis, in iis rebus, quae opus redemptionis hominum
impedire potuissent. 2. donorum praclarissimorum habitualium,
quibus caro Christi, ut creatura Dei, dotata fuit, abdicatio. 3. For-
mae servilis, & innoxiarum imbecillitatum humanarum assumptio.

H

4. Sub

S.
in
jen
elc
ur
ia
lole
uni
De
fre
Kir
e
the
a
da
S
rn
da
tis
nia
n n
ru

4. Sub forma servili occultatio, seu oblectio, cum divinæ majestatis in genere, tum in specie usus universalis extranei, in regimine omnium creaturarum. 5. Voluntaria præstatio obædientiæ activæ & passivæ, cum pœnarum nostrarum appropriatione. Sed vera evacuationis descriptio his membris non absolvitur.

isio
ct. Quod enim phrasin *reflexionis usus interni* attinet, ne apex quidem unus in totâ Scripturâ Sacrà de eâ reperitur. Nec vel veteres, vel recentiores Theologi, ante annos mille, aut centum, aut etiam quinquaginta, sic locuti fuerunt, aut docuerunt, nihilominus credentes, Christum reverâ se humiliasse & exinanivisse. Et hoc primum est.

Secundò, quòd Christus donis præclarissimis habitualibus, quæ, ut homo creatus, præ aliis hominibus, immò & præ Angelis Dei, quæ corpus, quæ animam, habuit, se evacuarit, aut dona illa deposuerit. Id verò Beatus Paulus in descriptione humiliationis Christi propriè non dicit: minora quoque sunt dona hæc habitualia, quàm ut Forma Dei appellari & vocari debeant. Certum quidem est, hæc quoque axiomata Christum in statu Exinanitionis non semper usurpasse. Ex hoc ipso autem, à minori ad majus, firmissimè concluditur: si propter spontaneam humiliationem & Exinanitionem, Christus creata etiam dona, in statu Exinanitionis non semper & plenariè usurpare voluit, quanto minus increatam illam & infinitam majestatem divinam incessanter & continuè usurpaverit?

Tertiò, quod formæ servilis & imbecillitatum humanarum assumptionem attinet, hæc ipso assumptione inde oritur ac provenit, quòd Christus majestate suâ, non semper, nec plenariè in statu exinanitionis secundum carnem uti voluerit. Nisi enim evacuasset se hac plenaria & continua usurpatione, utique nullo modo formam servilem induere, nec humanam imbecillitatem assumere potuisset. Nullus hîc dolor, nullus ploratus, nulla tristitia, nulla lassitudo locum habuisset. Dum ergò conceditur, quòd Christus formam servi assumeret, seque humanis infirmitatibus submiserit:

utique

utique fundamentum prius concedi oportet, quòd videlicet Christus inde formam servi elegerit, quia voluntariè plenariò usu divinæ majestatis & gloriæ se abdicarit & evacuarit, sine qua præcedente evacuatione & abdicatione, Christus tantùm Dominus mansisset, nihilque unquam servile in Ipso, vel apud Ipsum, aut visum, aut deprehensum fuisset.

Quamdiu igitur hoc docetur, Christum in statu Exinanitionis κατὰ σάρκα ἀληθῶς formam servi assumpsisse, & calamitosum Enosch factum esse: tam diu jure, nec dici, nec doceri potest, quòd in statu Exinanitionis, secundum carnem cœlum & terram cum omnibus creaturis gubernarit, suamque majestatem divinam plenariè & incessanter, juxta carnem exercuerit. Formam servi enim Apostolus formæ Dei opponit: quasi dicat: cum Dominus forma Dei se abdicarit & evacuarit, non semper, nec plenariè eam usurpando; idèò formam servi assumptam illum usurpasse, donec lubitum fuit μορφῆν illam δόξῃ iterùm deponere, & post factam exaltationem, plenariè majestatem divinam juxta carnem usurpare.

Quartò: Exinanitio Christi per occultationem & obtectionem describitur, quasi sub forma servili, non tantum majestatem divinam in genere occultarit, sed & in regimine omnium creaturarum, quoad usum externum. Eatenus enim Christus secundum carnem in statu Exinanitionis rectè & occultè, in unitate personæ Filii Dei, omnia rexisse, à quibusdam dicitur, quatenus regimen illud præfixum scopum Redemptionis hominum non impedivit. Enimverò non usque adèò inconcinna, sed sic comparata hæc videntur, quasi ad assertionem gloriæ Christi plurimum faciant. Quemadmodum verò gloriæ Christi, contra expressam Sacræ Scripturæ literam nihil detrahendum; ita nec plus, ex proprio nostro ingenio, ipsi tribuendum est, quàm quod in Sacra Scriptura revelatum invenitur. Hæc ipsa etiam profundissima Exinanitio ad gloriam Christi ampliandam plurimum facit, quod ex visceribus caritatis suæ misertus est nostri, inq̄ne gratiam ac solatium humani generis, calamitosissimus ac miserrimus servus factus est.

Hoc ipsum autem membrum quartum quod attinet in se, primo

H 2

extra

S.
D.
G.
ur
nia
vols
uni
a,
der
rt
S.
rn
da
tis
niã
n n
m

m
jen
elc

De
fre
Kir
e

the

a

is

n

Be vern

Ortter

Iesu

extra omnem est controversiam, quod κατὰ τὸ ῥηθὲν de hac occultatione nihil profus in dicto Paulino ad Philippenfes capite secundo agatur. Manifestum secundò est, occultationem & obvelationem longè & multis modis minus quid esse, quàm evacuationem, aut exinanitionem, de qua Paulus differit.

Et si igitur tertio non negatur, quòd Christus in statu Exinanitionis ut plurimum majestatem suam occultarit, & clam habuerit, sub & in forma servili eam obregendo; quod ipsum quoque Liber Christianæ Concordiæ aliquoties, juxta ductum Scripturæ Sacræ, fatetur & concedit; omni tamen diligentia & justo studio videndum est, quò occultare illud & clam habere referatur: nimirum ad majestatem & gloriam in carne inhabitantem, quam quidem plenariè etiam in statu Exinanitionis Dominus habuit: Quia verò eam non semper, nec plenariè exercuit, sed propter Nos servi formam assumpsit: idcirco κτήσις, vel σωματικὴ in habitatio torius plenitudinis Deitatis, latuit & occultata fuit, ad versutum & superciliosum Spiritum, Diabolum, decipiendum. Quòd autem Dominus Iesus κατὰ σάρκα in statu Exinanitionis omnia in cælo & in terra, cum Patre & Spiritu Sancto, in unitate Personæ Filii Dei, gubernarit, adeoque suam corporaliter inhabitantem plenitudinem Deitatis plenariè & incessanter, occultè tamen, usurparit, illud novum, & hæc tènus in Ecclesia Dei inauditum dogma est, quo cum κένωσις Christi realiter simul stare non potest. Toto namque cælo hæc duo differunt, quando dicitur: Christus etiam in statu Exinanitionis majestatem & potentiam suam κατὰ σάρκα plenariè & incessanter usurpavit: quod Scriptura nusquam dicit, vel docet: Et quando affirmatur, Christum juxta carnem, quoad usum plenarium majestatis suæ, usque ad tempus exaltationis, se evacuasse: quæ de re tùm Literæ sacræ, tùm Libri nostri Symbolici, sapiùs loquuntur: sicuti suprâ in diexodo tertii capitis controversi verba formalia allegata vidimus. Et certum est si Christus secundum humanitatem, in media etiam morte, divinam suam majestatem plenariè ac incessanter usurpavit, κένωσις, vel evacuationem, adeoque humiliationis gradum summum, radicitus & funditus sublatum iri: quod tamen minimè fieri debet. Neque enim Spiritus Sanctus dicis causa, sed consultò, vocula ἐκένωσεν usus fait, eaque

eaque profundissimam exinanitionem Christi secundum carnem indicare voluit; qua factum, ut majestatem suam, quam habuit, plenariè usurpare noluerit, sed voluntarie se exinaniverit, & abstinerit.

In sequentibus verbis vocula sanè, ἐταπεινώσεν, etiam utitur, vers. 8. inquit: Christum humiliatum, usque ad mortem, mortem autem crucis, obedientiam præstitisse. Et de hoc quidem nemo dubitat: modò Exinanitio quoque facta statuatur: Sin minus, certo certius, vel profus nullum, vel perexiguum discrimen inter statum Exinanitionis & Exaltationis supererit. Nam & nunc Christus, sedens ad dexteram Dei, majestatem suam usurpat plenariè quidem, in oculis tamen nostris occultè & latenter: cum nec Dominus ipse videatur: regimen quoque ejus sit inconspicuum; & modo planè cœlesti, nobisque imperscrutabili, dominetur. In hac enim mortalitate non assequimur, quomodo CHRISTUS θεὸς ὄντων in cœlo & in terra omnipræsens omnes creaturas regat ac gubernet. Silentio nunc involvitur, cum Christus in medio inimicorum suorum dominatur, Psalm. 110. vers. 2. Hoc ipsum quoque, quoad inimicorum notitiam, occultè & latenter fieri. Complures enim ipsorum penitus nullum Christum agnoscunt, qui Dei viventis sit Filius. Et licet aliqui opinentur, differentiam in eo consistere, quòd CHRISTUS gubernationem suam præsentem mundo intimarit, inquit: *Data est mihi πᾶσα ἐξουσία in cœlo, & in terrâ*, Matth. 28. vers. 18. quod in statu Exinanitionis factum non sit, contrarium tamen ex distinctis Christi sermonibus luculenter apparet: utpote cum ait: *Omnia mihi tradita sunt à Patre meo*, Matth. 11. vers. 26. quæ verba nihil minus in se continent, quam illa, Matth. 28. *Mihi data est omnis potestas in cœlo & in terra*. Sic cum Christus inquit, Johann. 16. vers. 15. *Omnia, quaecunque Pater habet, mea sunt*: universi ac singuli auditores perceperunt, quòd CHRISTUS JESUS profiteatur, se in statu etiam Exinanitionis suam humanam naturam infinitæ majestatis divinæ participem fecisse: adeoque & hoc putativum discrimen occultationis, in statu exinanitionis & exaltationis, in fumum quoque abit.

Ut itaque sana doctrina apud Nos illibata & pura conservetur, Vera

H 3,

cutissi,

niâ

nn

ru

in
jen
elc

de

fre

kir

re

ther

a

is

n

ry

Be pern

utter

esu

cutissimum est, utrumque ex Scriptura Sacra credere: primò quidem, quòd CHRISTUS à primo conceptionis momento, etiam secundum carnem, omnem maiestatem, potentiam & gloriam infinitam, imò totam plenitudinem Deitatis corporaliter in se habentem habuerit, Coloss. 2. vers. 9. quòd gloriam habuerit *Unigeniti à Patre*; Johan. 1. vers. 14. Deinde amplectamur & hoc, quòd plenitudinem hanc Deitatis occultarit, usum plenarium maiestatis juxta carnem retraxerit & suspenderit; sponteque se, quo ad plenariam usurpationem, evacuarit, adeoque nec aperte, nec latenter, maiestatem suam, in regimine continuo & incessante totius universi, usurparit. Hæc vera & genuina illa est *κενωσις* ac evacuatio, de qua B. Paulus agit, & quam dudum Liber Concordiæ Christianæ, tum in epitome, tum in solida & perspicua declaratione, paginis & verbis supra in tertio capite allegatis, eleganter explicavit.

ratio. Quod verò quidam sic argumentari volunt: Quicquid maiestatis divinæ Christus in statu exinanitionis retinuit, illud forma servi texit & occultavit.

Atqui non solam maiestatem ipsam divinam, sed & universalem operationem ejusdem, apud Ecclesiam suam, & alias creaturas, quatenus scopus Redemptionis non impediatur, retinuit.

Ergò non maiestatem tantum ipsam, sed & usum eiusdem universalem, Christus obvelavit.

ratio. Responsio in promptu est, argumentum hoc petitione principii, & fundamento incerto laborare. Neque enim vel evictum iam est, vel posthac etiam evinci potest, quòd Christus secundum carnem, in statu Exinanitionis, plenarium quoque usum maiestatis suæ retinuerit. Contrarium potius ex Sacra Scriptura elucescit, quòd Dominus voluntariè à plenario hoc usu abstinerit, seque eo evacuarit. Quomodo enim verè servus esse Christus potuisset, si etiam in statu Exinanitionis realiter Dominus fuisset, omnesque creaturas, in cælo & in terra, potenter, non minùs, quàm nunc, gubernasset? Eiusmodi certè plenarium dominium, sive occultum illud sit, sive manifestum, cum misera illa servi forma & conditione simul stare non potest. *κενωσις* insuper & evacuatio tota expiraret, nisi Dominus JESUS CHRISTUS, quoad usum plenarium & universalem maiestatis suæ divinæ, se evacuasset. Supra enim dictum

dictum est, exinanitionem vel factam esse, respectu Maiestatis ipsius, vel respectu omnimodi usus abdicati, vel respectu universalis tantum & plenariæ usurpationis. Non facta autem est *reipso* respectu ipsius maiestatis; quia CHRISTUS eam non deposuit, sed & iuxta carnem, in unitate personæ Filii Dei, semper retinuit; neque facta est quoad omnimodam abdicationem gloriæ divinæ; siquidem se Christus non omni usu maiestatis suæ evacuavit; sed pro lubitu, & quando, & quomodo sibi visum fuit, potestatem suam ac potentiam exercuit: quemadmodum miracula eius fuscè testantur. Restat igitur & sequitur irrefutabiliter, CHRISTUM duntaxat exinanitum esse, quoad plenarium usum maiestatis divinæ, eumque suspendisse, ac distulisse, donec deposita servi formæ, & consummata sua passione, in gloriam suam intravit: ubi demum realiter cœlum & terram, secundum utramque naturam, regere & gubernare cœpit, regimenque istud incessanter apud omnes creaturas continuare pergit.

Tandem ad statum Humiliationis obedientia quoque Christi usque ad mortem, mortem autem crucis, Patri cœlesti activè & passivè præstita, pertinet; quòd Legem Dei implevit, pœnas pro NOBIS luit, & in se suscepit, Plalm. 22. v. 8. Matth. 5. v. 17, 18. El. 53. 4. Rom. 5. v. 18. & 19. Tantum verò abest, negari istud membrum humiliationis Christi, ut potiùs omnes Evangelici Doctores *quod dicitur* fateantur, pro immensa gratia Domini erga nos miserimos peccatores, hoc celebrandum esse, quòd tanta pro Nobis fecerit, tantaque pro Nobis passus fuerit, pro Nobis, ut à peccato, morte, Diabolo & Inferno nos liberaret.

Interim verò & hoc observandum est, quòd postremum quoque istud membrum humiliationis, non aliunde, quàm ex ipsa exinanitione & evacuatione, ceu ex proximo fonte, oriatur & permanet. Animo enim suo quilibet pius Christianus revolvat: Si Christus in statu exinanitionis divinam suam maiestatem, potentiam ac gloriam plenariè & incessanter usurpasset, annon eo ipso ab omni obedientia Legis Liber futurus? & an tantillum, vel in extremitate unius venulæ, passurus fuisset? Nullo planè modo tale quid contigisset. Quandoquidem verò ut homo, plenarium usum infinitæ suæ maiestatis rerraxit & suspendit; nec, nisi pro lubito,

lubitu, inhabitantem suam gloriam exhibuit, commode, assumpta præsertim servi formâ, obedientiam præstare, legi se subicere, omnesque pœnas in se suscipere & sustinere potuit. Proinde gradus reliqui omnes humiliationis Exinanitionem plenarii & incessantis usus divinæ maiestatis Domini secundum carnem, non tantum non tollunt, sed potius confirmant.

Econtra, si evacuatio plenarii usus corporaliter inhabitantis plenitudinis Deitatis, in statu exinanitionis Christi secundum carnem, negetur, tum certum est, pronunciatum Apostoli perspicuum penitus tolli, nucleum humiliationis annihilari, & fundamentum reliquorum graduum humiliationis everti.

Notetur autem & istud hîc diligenter, etsi Christus juxta carnem ab usurpatione universali maiestatis suæ abstinuit, eundem tamen secundum divinam naturam, omnia in cœlo & in terra potenter rexisse, & cum Patre & Spiritu Sancto omnes creaturas gubernasse. Secundum divinam enim naturam nullo profus modo, quicumque etiam, vel excogitari, vel nominari queat, se exinanivit: Sed dominans ac omnipræsens Dominus & Deus semper fuit, & mansit; quemadmodum etiam juxta divinam naturam non passus, multò minus ipsa natura divina passa, sed Deus in carne, & Dominus gloriæ crucifixus fuit.

Atque hæc est $\sigma\upsilon\nu\omicron\pi\tau\eta\kappa\iota$ ac simplicissima Informatio de quarto etiam capite controverso, quid de illo Scriptura Sacra, & Evangelica fidei Symbola doceant, ac testentur. In hac simplicitate lubenter acquiescimus, & quæ hac in vita nobis sunt ἀνεξεπεύνητα, ad futuram reservamus, ubi quod imperfectum est, abolebitur, teste B, Apostolo, 1. Corinth, 13.

vers. 10.

ANTI-

ANTITHESIS.

Cæterum, quemadmodum veram & genuinam, & solidam sententiam, VERBO DEI undiquaque consonam, avidè arripimus; ita quoque non minus omni studio nitimur, ut caveamus nobis ab omni erroneo dogmate, quod vel jam de quarto hoc capite extat, vel imposterum spargi posset.

Exempli gratiâ:

1. Erroneum est statuere, quòd Christus totus secundum utramque naturam se evacuarit. In divina enim natura, nec transmutatio, nec exinanitio ulla locum habet: cum DEUS in natura sua maneat, sicut est, Psalm. 102. vers. 28. Planè igitur erroneum est, quòd divinitas ullo modo, vel ulla ratione, se evacuarit. Si enim se evacuasset; utique immutabilis non mansisset, cum tamè ulla μεταβολή, vel παρὰ φύσιν, apud DEUM sit, Jacob. 1. v. 17.

2. Plane erroneum est, dicere, quòd divinitas sit passa: Filius quidem DEI passus est, & profudit ipse Deus sanguinem suum, Dominus gloriæ crucifixus, & Jehovah ipse transfixus est; non verò secundum divinitatem, sed tantum juxta humanam naturam. Unde S. Petrus disertè ait: *Christum juxta carnem mortificationem,* (*θανάτω δὲ κατὰ σαρκί.*) 1. Petr. 3. vers. 18. & *passum CARNE* pro nobis, 1. Petr. 4. v. 1.

3. Omnino erroneum est, docere, quòd Christus secundum

De Statu Exinanitionis

cundum carnem plenaria usurpatione majestatis suæ in statu Exinanitionis, se non abdicarit, vel eatenus evacuaret. Hac enim ratione statui humiliationis plurimum derogaretur. Nec alia conditio Christi facta esset in statu Exaltationis, quam in statu Exinanitionis fuit. Cum tamen B. Apostolus utrumque statum ab invicem plurimum discernat, Phil, 2. v. 8, & 9.

4. Penitus erroneum est, quod Christus, non obstante liberrima *κένωσις*, vel evacuatione, in ipsa nihilominus morte, cœlum & terram, secundum humanam quoque naturam, omnipræsentem rexerit. Adversatur hoc è diametro formæ servili, quam sponte Christus suscepit, Philippens. 2. vers. 2. & cuius respectu plenariam gubernationem secundum carnem usque ad Exaltationem & sessionem ad dexteram Dei, distulit, Ephes. 4. vers. 20, & 21.

5. Prorsus erroneum est, si statuitur, nisi regimen universale in statu Exinanitionis secundum humanam naturam concedatur, Nestorianam inde sequi Personæ CHRISTI divulsionem. Neque enim persona divellitur, vel Nestoriano modo docetur, licet aliquid de tota quidem persona, non tamen secundum utramque naturam, sed secundum unam tantum dicatur. Nam in primo genere communicationis idiomatum, ipsa Scriptura sic loqui solet; uti supra ex Petro,

1. E.

1. Epistol. cap. 3. vers. 18. & capit. 4. vers. 1. allegavimus. Apud Beatum quoque Paulum similia reperiuntur loca, quando de tota persona affirmat, *Quod Filius Dei natus sit ex semine David*, & tamen restrictionem istam addit: *καρνα ὄντα*, SECUNDUM CARNEM. Ita quoque, cum ait, *Christum esse ex Patribus*, & tamen statim adjicit: *Quantum attinet ad carnem*, Roman. 9. vers. 5. Eadem planè ratio est, cum aliquid de tota CHRISTI persona dicitur, quod tamen juxta solam divinam naturam, utpote *ἰδιόμα* illius, intelligi debet. Exempli gratia: cum CHRISTUS inquit, Johan. 6. vers. 62. *Videbitis Filium hominis ascendentem eo, ubi prius fuit*. Hic utique sermo est de tota CHRISTI persona, & tamen certissimum quoque, juxta solam naturam divinam, CHRISTUM antea in cælis fuisse, (nimisrum antequam incarnaretur,) quò se jam secundum humanam naturam visibiliter ascensurum, testatur. Non igitur Nestoriana divulsio Personæ sequitur, si idiomata naturarum discernuntur. Nestorianismum autem valde sapit, si quid de natura una dicitur, & illud ipsum de tota persona negatur; quæ tamen ab altera naturarum nomen habet. Utpote cum Zwinglius scribit, humanitatem CHRISTI esse passam, nec tamen concedit, ipsum DEI Filium esse passum.

6. Erroneum planè est, docere, quòd Christus in statu exinanitionis secundum carnem, tantum occultaverit

verit gloriam suam coram hominibus, nec illam videri, aut palpari, permiserit: Interim eam ipsam gloriam in universali regimine, realiter & incessanter usurpavit. Ludificatio hoc foret & mera *phantasia*; cum tamen Dominus *verè* servus fuerit, & ut servum, realiter, ac ipso opere, coram Deo etiam, se exhibuerit, uti Esaias perspicue innuit, cap. 53. vers. 4.

7. Erroneum totum est, quòd Christus in statu humiliationis nihil secundum divinitatem suam egerit, quod non simul secundum humanitatem quoque ab ipso factum sit. Hac enim ratione exinanitio **CHRISTI** secundum carnem penitus tolleretur, contra doctrinam Apostoli, Philippens. 2. vers. 7.
8. Omnibus numeris erroneum est, dicere, quod Christus, in profundissima etiam humiliatione & exinanitione, secundum carnem nihilominus plenariam gubernationem & usurpationem maiestatis ac gloriæ suæ undiquaque retinuerit. Hac enim ratione supervacaneum fuisset, Ipsum, post exantlatam passionem, demum à Deo gloria & honore coronari, Dominumque super omnia opera manuum eius constitui, & omnia pedibus ejus subiici, Psalm. 8. vers. 7.
9. Absolute erroneum est, quòd Christus tantum coram hominibus se exinaniverit, non autem revera coram Ipso Domino Deo. Aliud enim manifeste patet

Christi Iesu.

patet ex oratione Christi, Johann. 17. vers. 5. Ubi
Christus sic suspiravit: PATER, CLARIFICA
ME APUD TE IPSUM *ea claritate, quam apud TE*
habui, ante initium mundi. Quòd si igitur Christus o-
ravit, coram Deo ipso, vel apud Deum ipsum, clari-
ficari; & verò secundum solam naturam humanam
sic precatus est in statu Exinanitionis, utique irre-
fragabiliter sequitur, quòd claritate hac, quam ha-
buit, etiam coram Deo Patre cœlesti se evacuavit,
alioquin petere non potuisset: clarifica me apud
TE IPSUM,

10. Per omnia erroneum est, quòd Exinanitio, de qua
B. Paulus agit, nihil aliud sit, quam humiliatio, &
quod vocula *ἐνέτωσεν*, non *ἐνέτωσεν*, sicut sonat, sed tro-
pice, vel figurate, intelligenda sit. Nulla enim, & ne
minima quidem urgens, aut evidens necessitas hic
est, quæ nos adigat, ut à clara & perspicua litera, sen-
su quæ literaliter recedamus: præsertim cùm loca plura
παρέλλατο in Scriptura Sacra reperiantur.

Cum quæ nulla ex rejectis istis Antithesibus in sacris
Bibliis, vel receptis nostris Symbolicis Confessionibus,
reperiatur: Idcirco ex nostris quoque Ecclesiis & Scholis
Evangelicis merito profligantur, ne quis eas, vel propo-
nat, vel propugnare contendat, Atque hæc de quarto et-
iam capite dicta sufficiant.

Faxit Pater omnis gratiæ & misericor-
diæ, ut Verbum Ejus sanctum purè & sin-
cere

I 3

cerè

70 De Stātu Exinanit. Christi Iesu.

cerè in toto orbe Christiano, præsertim au-
tem incluto hoc Saxonix Electoratu, inpo-
sterum quoque annuncietur, & usque ad
gloriosum adventum Filii sui unigeniti,
Domini nostri Iesu Christi, illibatum con-
servetur : propter sanctissimi nominis sui
gloriam, & nostrum omnium salutem
sempiternam: Amen,
Amen.

Annue hic, ô dulcissime Do-
mine IESU CHRISTE,
Amen!

F I N I S.